

DANIEL 8

Bakgrunnsstoff *Daniel 8*

Minnevers «Og han sa til meg: 'To tusen tre hundre aftener og morgener, så skal helligdommen komme til sin rett igjen [King James: bli renset]» (Dan 8,14 NB).

Oversikt over ukens lekse Vi skal snart se at Daniel 8 tar opp mye av det samme som Daniel 2 og Daniel 7: Kapitlet viser historiens gang fra oldtiden og helt frem til «endetiden» i Dan 8,17, der uttrykket første gang dukker opp i Daniel (men ikke siste gang). Det går frem av de tidligere kapitlene at Daniels bok dreier seg om begivenheter i endetiden, men her i Daniel 8 sies det rett ut. Dette er et problem for dem som vil avgrense hendelsene i Daniel 8 til en tid i Israels historie som endte i det andre århundret f.Kr. – en oppfatning som av denne og andre grunner ikke holder.

Daniel 8 er i likhet med Daniel 2 og 7 delt i to: drømmen/synet etterfølges av en forklaring på drømmen/synet. I Daniel 8 dreier de første 14 versene seg om synet, der profeten ser en vær, en geitebuk og et lite horn før tempelet blir renset. I resten av kapitlet får han forklaring på væren, geitebukken og det lille hornet. Men det er påfallende at han ikke får noen for-

klaring på avsnittet om renselsen av helligdommen. Vi skal også se at til tross for at det i vers 26 blir sagt at synet om renselsen av helligdommen «er sant», sier Daniel at han ikke forstår det (vers 27). Dette skyldes at det ikke ble forklart, i motsetning til de andre delene av synet. Alt dette blir viktig når vi senere skal se på det neste kapitlet, for der får vi endelig forklaringen.

SØNDAG

Enda flere dyr

Les Daniel 8,1-14. Sammenfatt synet nedenfor. Se især på hendelsesforløpet.

Daniel får her synet om væren, geitebukken, det lille hornet og helligdommen som blir rensert. Legg så merke til det som skjer i versene 15-18. Daniel sier at han prøvde å finne ut hva det betydde, det han så i synet. Da hører han «en menneskerøst» som roper til Gabriel: «Forklar synet for denne mannen!» Dermed kommer Gabriel til Daniel. Legg også merke til hvordan engelen innleder sin forklaring. To ganger (vers 17 og 19) sier han at synet «gjelder endetiden».

Les resten av kapitlet. Hvilken forklaring kommer Gabriel med?

Både i Daniel 2 og i Daniel 7 sa vi at Medo-Persia og Grekenland var fremstilt som to av verdenshistoriens store riker. Her er alle gjetninger forbi: Gabriel navngir dem. (Babylonia blir ikke lenger nevnt her i Daniel 8 – vi skal senere se på grunnen til dette.)

Etter å ha navngitt Medo-Persia og Grekenland (vers 20,21) gir Gabriel en forklaring på det lille hornet som oppstår etter dem. I morgen skal vi se mer utførlig på denne makten, men her

skal vi legge merke til hvordan det lille hornet blir knust (vers 25) – ordbruken minner sterkt om beskrivelsen av hvordan Gud gjør slutt på verden i Daniel 2 (vers 34).

Begivenhetene i Daniel 8 kan altså skisseres slik:

Medo-Persia
Grekenland
Det lille hornet
Helligdommen blir rensset

Til ettertanke Daniel 8 er et av de stedene der Bibelen forsikrer oss om at Gud i siste instans har kontroll med historien. Hvordan kan vissheten om dette gi håp tross alle våre prøvelser?

MANDAG

Det lille hornet

I vår oversikt over Daniel har vi sett at boken så langt har omtalt fem riker, og av dem er fire navngitt: Babylonia (Dan 2,38), Medo-Persia (Dan 8,20), Grekenland (Dan 8,21 NB) og Guds evighetsrike (Dan 2,44; Dan 7,14.18.22.27). Det eneste riket som ikke er navngitt, er det riket som i alle de tre synene oppstår etter Grekenland og strekker seg helt frem til endetiden. Nedenfor finner du en oversikt over alle rikene, med alle som er navngitt og det ene som ikke er det:

Daniel 2	Daniel 7	Daniel 8
Babylon	Babylon	————
Medo-Persia	Medo-Persia	Medo-Persia
Grekenland	Grekenland	Grekenland
Neste rike	Neste rike	Neste rike
Ødelagt på overnaturlig vis	Ødelagt på overnaturlig vis	Ødelagt på overnaturlig vis

Hvilken makt er det lille hornet i Daniel 8 i lys av det du så langt har sett? Hvordan begrunner du ditt svar?

Svaret er opplagt Rom (både det hedenske og kirkelige). Dette er noen av grunnene til en slik konklusjon: Parallellene mellom synene, der det var Rom i Daniel 2 og Rom i Daniel 7, tilsier at det er Rom i Daniel 8.

Det lille hornet står frem etter Grekenland og strekker seg helt til endetiden, da det blir ødelagt på overnaturlig vis. Hvilken makt vokste frem etter Grekenland og er fortsatt virksom i vår tid?

Legg også merke til at Medo-Persia ble omtalt som «mektig» (vers 4 NB), og at Grekenland sies å handle med «voldsom kraft» (vers 6). Men det lille hornet blir omtalt som «overmåte stort» (vers 9 NB). Folk vil nok kunne kives om hvorvidt noe som er «overmåte stort» tyder på et mektigere rike enn et som handler med «voldsom kraft», men «overmåte stort» er nok iallfall noe mer enn bare «mektig». Så det lille hornet var i det minste større enn Medo-Persia. Og hvilken annen makt enn Rom kommer etter Grekenland og er større enn Medo-Persia?

Sist uke så vi at det lille hornet i Daniel 7 måtte være pave-maktens Rom. Daniel 8 bruker det samme symbolet, og begge sies å drive med forfølgelse.

Til ettertanke Se på noen av kjennetegnene på det lille hornet. Hvordan kan vi komme til å åpenbare den samme ånd som det lille hornet?

TIRSDAG

Det lille hornet (forts.)

Så langt har vi fått overveldende belegg for at det lille hornet som oppstår etter Grekenland i Daniel 8, er den samme makten som står frem etter Grekenland i både Daniel 2 og Daniel 7, og dette er Rom, først som det hedenske Rom og siden som pavedømmets Rom.

De to fasene kommer til syne i billedbruken i alle tre kapitlene. I Daniel 2 så vi at jernet som kommer etter Grekenland (kobber) når frem til enden, skjønt det ser annerledes ut i føttene, der det er oppblandet med leire. Her er det lagt mer vekt på det politiske enn det religiøse, og man er mest opptatt av selve rikene, så denne endringen i Rom er noe som faller sammen med pavemaktens fremvekst, både i tid og sted. Om ikke annet viser Daniel 2 oss at Rom endrer karakter på et tidspunkt i historien.

I Daniel 7 så vi at det fjerde dyret først stod frem, etterfulgt av det lille hornet, som utgjør en annen fase av den samme makten.

Se tilbake på enkelthetene ved det lille hornet i Daniel 7. Hvilke religiøse trekk kommer til syne i denne fasen av Roms historie?

Etter at vers 8 og 9 har beskrevet hvordan Grekenland blir delt i fire riker, sies det at det lille hornet står frem «fra ett av dem», altså fra «en av de fire himmelretninger», uttrykket som går like forut. Like etterpå får vi så se de to fasene av det lille hornets virksomhet.

I hvilken retning konsentrerer det lille hornet sine anstrengelser, slik Daniel 8,9 skildrer det? Sammenlign med det lille hornets bestrebelsler i versene 10-12. Hva er forskjellen?

I vers 9 beveger det lille hornet seg horisontalt langs jordens overflate, noe som tilsier militær eller politisk ekspansjon (se også Dan 8,4). I de neste versene blir bestrebelsene vertikale og retter seg mot himmelen i et angrep på «himmelens hær» og «høvdingen over hæren», ja også mot selve helligdommen. Det lille hornet nådde så klart ikke selve himmelen, men beskrivelsen viser at dette var et religiøst angrep. Så også her i Daniel

8 møter vi to faser hos denne makten: først den hedenske, og så pavemaktens klart religiøse side.

ONSDAG

Helligdommen renses

Det vi så langt har sett i Daniel 8, kan sammenfattes slik:

Medo-Persia
Grekenland
Rom
Helligdommen renses

Vi har allerede sett at Gabriel har tolket hele kapittel 8, unntatt renselsen av helligdommen. Det ble ikke gitt noen forklaring, men kapitlet inneholder en sterk antydning.

Synet i Daniel 8,14 avsluttes med at helligdommen blir renses etter en skildring av hva det lille hornet foretar seg i en viss historisk periode. Etter beskrivelsen av det lille hornet (vers 22-25) avsluttes forklaringen med en bestemt hendelse (vers 25, siste del). Hvilken begivenhet er dette, og bidrar den noe til at vi lettere skjønner hva rensingen av helligdommen innebærer?

En oversikt over synet i Daniel 8 og forklaringen på synet kan ta seg slik ut:

Syn	Forklaring
Vær	Medo-Persia
Geitebukk	Grekenland
Det lille hornet	Rom
Helligdommen blir renses	Det lille hornet faller på overnaturlig vis

Rensingen av helligdommen fører til at dette jordens siste rike faller på overnaturlig vis, og det samme skjedde også i både Daniel 2 og 7 da Gud opprettet sitt evighetsrike. Enhver tanke om at rensingen av helligdommen begrenser seg til en rent menneskelig hendelse, for eksempel at man fjernet fienden fra tempeletområdet i det andre århundret f.Kr., faller derfor på sin urimelighet. Sammenhengen, især i lys av Daniel 2 og 7, viser at denne renselsen av helligdommen er en verdensbegivenhet. Bare det faktum at renselsen knyttes til undergangen til tre av det som for Bibelen er verdensriker, vitner om hvor viktig rensingen av helligdommen er.

Til ettertanke **Hva er det i ditt eget liv som trenger å bli rensset? Hvordan kan det skje?**

TORSDAG

Dommen i himmelen

Her følger en oversikt over det vi så langt har sett på i disse få ukene. Hvordan hjelper det deg å se hva rensingen av helligdommen er?

Daniel 2

Babylon
Medo-Persia
Grekenland
Det hedenske Rom
Pavemaktens Rom
—————
Jesu annet komme

Daniel 7

Babylon
Medo-Persia
Grekenland
Det hedenske Rom
Pavemaktens Rom
Dom i himmelen
Jesu annet komme

Daniel 8

—————
Medo-Persia
Grekenland
Det hedenske Rom
Pavemaktens Rom
Helligdommen renses
—————

Som vi ser er det klare paralleller mellom kapitlene, og det er ikke bare rikene som beskrives parallelt. Domsscenen i Daniel 7 – som finner sted etter et bestemt tidsrom i Roms historie (de 1260 årene) – utgjør en klar parallell til rensingen av helligdommen i Daniel 8, noe som også skjer etter beskrivelsen av Rom.

Denne domsscenen i himmelen i Daniel 7 – som fører til verdens ende – er kort sagt det samme som rensingen av helligdommen i Daniel 8. Vi får her to forskjellige skildringer av det samme: dommen blir i Daniel 8 fremstilt som en rensing av helligdommen.

Hvor skal denne dommen ifølge oversikten ovenfor plasseres i tid i forhold til Jesu annet komme?

Det er viktig å legge merke til parallellen mellom den store domsscenen i Daniel 7 og rensingen av helligdommen i Daniel 8. Domsscenen i Daniel 7 er bare en annen måte å omtale rensingen i Daniel 8 på, slik beskrivelsen av bjørnen i Daniel 7 er en annen måte å omtale væren i Daniel 8 på. Hver ny beskrivelse utfyller den forrige, utdyper den og sørger for at de sammen gir oss mer informasjon om det som skulle skje. Det står ikke til å nekte at det dreier seg om en begivenhet før Jesu annet komme; det er en dom som finner sted før Jesus kommer igjen. Det er faktisk denne dommen som er forløperen til Jesu annet komme.

Til ettertanke **Hva er det i ditt liv som bare Jesu annet komme kan forløse, og hva kan ordnes her og nå? Hvorfor er det så viktig å vite forskjell på de to?**

FREDAG**Videre studium**

Se på parallellene mellom Daniel 7 og 8, nå med de omtrentlige årstallene for begivenhetene i de to kapitlene:

<u>Daniel 7</u>	<u>Daniel 8</u>
Babylon (Ender i første halvdel av det sjette århundre f.Kr.)	Medo-Persia
Medo-Persia (Fra første halvdel av det sjette århundre til første halvdel av det fjerde århundre f.Kr.)	Medo-Persia
Grekenland (Fra første halvdel fjerde århundre til midten av andre århundre f.Kr.)	Grekenland
Det hedenske Rom (Fra midten av andre århundre f.Kr. til femte/sjette århundre e.Kr.)	Det hedenske Rom
Pavemaktens Rom (Periode med forfølgelse: Fra sjette århundre e.Kr. til det attende/nittende århundre e.Kr.)	Pavemaktens Rom
Dom i himmelen	Helligdommen renses
Jesu annet komme	Ødelagt uten menneskehånd

Oversikten viser at ettersom dommen i Daniel 7 er det samme som rensingen av helligdommen i Daniel 8, og domsscenen inntraff etter de 1260 år, så skulle også rensingen av helligdommen i Daniel 8 finne sted etter de 1260 årene. Dermed kan rensingen av helligdommen plasseres et sted etter slutten på det attende / begynnelsen av det nittende århundre, men før Jesu annet komme. Disse holdepunktene avgrenser tiden for dommen før Jesu annet komme, men de gir oss fortsatt ingen nøyaktig tidsangivelse. Vi trenger flere opplysninger; og det er grunnen til at vi også får vite mer, som vi skal få se.

Spørsmål til drøftelse

- 1. Se over holdepunktene denne uken sammen. Hjelp alle å se parallellene mellom kapitlene. Prøv å svare som best dere kan på de spørsmål som måtte dukke opp.**
- 2. Det siste verset i Daniel 8 viser at det var visse sider ved synet som Daniel ikke fikk forklaring på. Hva kan dette lære oss om hvor viktig det er å vandre i tro selv om det finnes ting vi ikke forstår?**